

Önéletrajzi Adatok

https://www.researchgate.net/profile/Akos_Mathe2
<https://scholar.google.com/citations?user=oCebQiMAAAAJ&hl=hu&oi=ao>
<https://m2.mtmt.hu/gui2/?type=authors&mode=browse&sel=10035318>

Dr. Máthé Ákos, Habil. Prof.

PROFIL:

Tudományos, kutatási, oktatási szakmai munkája negyvennyolc éven át folyamatosan a kertészeti növények, ezen belül a gyógy és aromás növények biológiai diverzitás vizsgálatára, termesztésbe vonásra, részben in vitro tenyésztési, mikro szaporítási módszerek kidolgozására terjedt ki. Magyar, angol, német, francia, orosz nyelvtudását használta és használja.

Angol és német nyelven mai napig aktív szakmai tevékenységet végez, nemzetközi szinten vezetett projektek tagjaként, tanácsadójaként, szimpóziumok és konferenciák szervezőjeként, meghívott előadójaként. A Világ Gyógy- és Arománövényei című angol nyelvű szakkönyvsorozat (Medicinal and Aromatic Plants of the World) szerkesztője: melyből már tíz kötet kiadásra került a Springer Science Kiadó (Hollandia) gondozásában.

Tudományos fokozatai:

1979-től a Kísérleti biológiai tudományok kandidátusa (*Ph.D.*)

1999-től a Magyar Tudományos Akadémia Doktora (*D.Sc.*)

2000-ben a Szent István Egyetem – Gödöllő, habilitált doktor. (*Habil.*)

Egyetemi Docensként tizenhárom éven át volt a Kertészeti és Élelmiszeripari Egyetem Növény örökléstani- és Nemesítési Tanszékén a Növényélettani csoport és tantárgy vezető oktatója. A „Növényi szövettenyésztés” c. tantárgy oktatásával bevezette angol és német nyelvű képzést.

Egyetemi tanárként tizennégy éven át tanszékvezetője volt a Nyugat-Magyarországi Egyetem, Mezőgazdaság és Élelmiszer tudományi Kar, Növénytan tanszékének.

2020-tól Széchenyi István Egyetem, Professzor emeritus.

Külföldön vendégprofesszorként dolgozott University of Massachussets-Amherst/ USA és Veterinärmedizinische Universität, Wien/Austria intézményeiben, közel négy évig.

SZAKMAI MUNKÁJA:

2019-2014

2019-től

Nemzetközi társaság Elnöke a Gyógy- és Aromanövények Tanácsának (ICMAP), a VI. Gyógynövény és Aromanövények Világkonferenciája tudományos szervezőbizottság tagja.

2018-től

Nemzetközi konzorciumi tagja, a „Challenges in the field of Essential Oils” Erasmus+ Projectnek („Új kihívások az Illóolajok területén”).

2016-től

Szaktanácsadóként, Széchenyi Egyetem GINOP projektje szakmai felügyelője, a Kisalföldi Mezőgazdasági Zrt. gyógynövénytermesztéseinél.

Szabbizottsági tag, a Holland Külügyminisztérium, CBI Természetes Anyagok és Egészségügyi Termékek Szabbizottságában, mely a fejlődő országokból jövő import fejlesztésével foglalkozik (2016-ig).

Szaktanácsadó testület tagja, a Vadon-gyűjtött Növények Tisztességes Kereskedelmére létrehozott nemzetközi alapítványának (FairWild Foundation, International Advisory Board).

Szakértő tagja, a Természetvédelmi Világszövetség Gyógynövény Szakcsoportjának (IUCN SSC Medicinal Plant Specialist Group).

2014 -

Szaktanácsadója a több ERASMUS Projektet elnyert No-Gravity pozsonyi cégnek, mint például: a Good Herbs, HerbAid, Herbs4Youth, YoungFarmers Club, EOHUB, MAP ACE. Ennek keretében írt tananyagokat, tanulmányokat, nemzetközi konferenciákon tartott előadásokat, workshopok résztvevője (pl. Pozsony, Bukarest, Liege, London, Murcia, Porto, etc).

2014-2000 NYUGAT MAGYARORSZÁGI EGYETEM- MOSONMAGYARÓVÁR

Tanszékvezető, Egyetemi tanár, Nyugat-magyarországi Egyetem Mezőgazdasági és Élelmiszer tudományi Kara, Növénytan Tanszékén.

Ezt megelőzően nyerte el a Széchenyi István Professzori Ösztöndíjat (2000-ben).

Vezető **Oktatója** a „Növénytan/Mezőgazdasági növénytan” című tantárgynak.

Oktató/kutató munkájában fokozott figyelmet fordított a mezőgazdasági termelés diverzifikálásának botanikai vonatkozásaira, a „Zöldítés”-sel kapcsolatos ökonombotanikai ismeretekre, kutatására, az új gazdasági növények, főként gyógynövények

(pl. *Lobelia inflata*, *Euphorbia lagascae*, Labiatae-fajok) termesztésbe vonására, honosítására.

kutatási/pályázati együttműködések a Semmelweis Orvostudományi Egyetem Farmakognózia Intézetével, az MTA Botanikai Kutató Intézetével. Eredményeiket rendszeresen publikálták.

Magyar és angol nyelven oktatta a „NEW Crops and New Uses” („Új növények és Új felhasználásuk”) c. választott tantárgyat, megismertetve a hallgatókat a mezőgazdasági diverzifikálás legújabb nemzetközi eredményeivel, módszereivel.

Kari Habilitációs és Doktori Bizottság törzstagjaként doktoranduszok munkáját irányította. Több éven át közreműködött az államvizsga bizottságban.

Létrehozta (újra) a **lucsonyi Botanikus** kertet. A fenntartott (főként gazdasági) növényekről *Index Seminum* is készült.

2000-1982 – KERTÉSZETI ÉS ÉLELMISZERIPARI EGYETEM-BUDAPEST

Kertészeti és Élelmiszeripari Egyetem, Növényörökléstani- és Nemesítési Tanszékén a Növényéletteni csoport és tantárgy vezető oktatója, kutatási, oktatási feladatainak irányítója.

2000-1998

Egyetemi docens, Kertészeti és Élelmiszeripari Egyetem, Dendrológiai és Dísznövény termesztési Tanszékén, ahol úttörő módon foglalkozott a mezőgazdasági termelés diverzifikálásának kérdéseivel.

Angol és magyar nyelven oktatta az „Új Növények és Új Alkalmazások c. tantárgyat. Folyamatosan oktatott angol és német nyelvű szakfordítói képzésben és felsőfokú szaknyelvi vizsgaelnökként vett részt a „Zöld Út”, Szent István Egyetem, Gödöllő, nyelvvizsga- bizottságban (angol és német nyelven).

Megbízta a Kertészettudományi-, az Élelmiszer tudományi- és a Kerttervezői Karok **Idegen nyelvi Képzések (ISP)** megszervezésével.

Tagja és koordinátora az átszervezett Szent István Egyetem **Idegen nyelvi Oktatási Bizottságának** valamint Kulturális Missziójának (Bizottságának).

Vezetője nemzetközi és hazai projekteknek. Pl. Magyarországon honosítható *Salvia* fajok vizsgálata. EU FP-4FAIR, projekt, OTKA kutatási projekteknek.

CEEPUS- nemzetközi oktatási konzorciumnak egyetemi képviselője, **koordinátora.**

1998-1995

Vendégprofesszor –Plant and Soil Science Institute- University of Massachusetts/USA. Oktatott tárgy: „Biology and cultivation of Medicinal Plants”.

Vendégprofesszor – Növénytani Tanszék- Veterinärmedizinische Universität-Wien/**Ausztria.**

Oktatott tárgy: „Phytogene Futteradditive” (Növényi takarmányadalékok) a gyógynövények takarmányozásában való felhasználásával foglalkozott, úttörő bevezetve az oktatásba ezt a korszerű témakört.

1987-1986

Fulbright kutatói ösztöndíj - USA-korszerű növénynevelési módszerek tanulmányozása:

- = University of California Davis, Dept. Environmental Horticulture, Davis (CA),
- = Purdue University, Horticultural Science Institute – West Lafayette (Indiana),
- = USDA Beltsville Agricultural Research Center (Maryland).

1986-1982

Növényi szövettan című tantárgyat, elsőként angol nyelven is meghirdette. Oktatott az angol nyelvi és német nyelvű szakfordítói képzésben.

Kutatási területe a kertészeti növények, ezen belül főként a gyógy- és aromás növények ökofiziológiája, termesztésbevonása, a biológiai diverzitás vizsgálata, *in vitro* tenyésztési/ mirkospaporítási módszerek kidolgozása, továbbá a kertészeti növények virágzásfenológiai vizsgálata.

Aktívan részt vállalt a hazai kertészeti és ezen belül a gyógynövénytermelés újrászervezésében:

1992-ben kezdeményezője, alapító tagja és első választott titkára volt a Magyar Gyógynövény Szövetség és Termék Tanácsnak.

Alapító tagja volt a **Magyar Kertészeti Tanácsnak.**

Titkára, a **MTA Kertészeti Bizottságnak**, elnöke a **Gyógynövénytermesztési Albizottságának**

1982-1980 – MEZŐGAZDASÁGI ÉS ÉLELMEZÉSÜGYI MINISZTERIUM – BUDAPEST

Felsőoktatási és Kutatási Főosztály - Főelőadó

Fő feladata: hazai agrár-felsőoktatási intézmények (Pannon Agrártudományi Egyetem, Erdészeti Egyetem és a Kertészeti és Élelmiszeripari Egyetem) felügyelete.

1979-1974 – GYÓGYNÖVÉNY KUTATÓ INTÉZET – BUDAKALÁSZ

Tudományos munkatárs, előtte ösztöndíjas aspiráns.

1976 – Ösztöndíjas - Bécsi Egyetem Botanikai Intézete és Farmakognózia Intézete.

1974 – Ösztöndíjas – Münchener Műszaki Egyetem- Zöldségtermesztési Tanszék, (Lehrstuhl für Gemüsebau) Weihenstephan- Németország.

1973-1971

MEDIMPEX Gyógyszerkülkereskedelmi Vállalat – Budapest: Gyógynövény és Illóolaj osztály – Külkereskedelmi üzletkötő.

HERBÁRIA Országos Gyógynövényforgalmi Közös Vállalat- Budapest: Termelésfejlesztési osztály - Termelésfejlesztési szakelőadó.

TANULMÁNYOK / TUJDOMÁNYOS / OKTATÓI KÉPESÍTÉSEK

2000 – Habilitált Doktor cím (Habil.) – Szent István Egyetem -Gödöllő

1999 – Magyar Tudományos Akadémia Doktora (D.Sc.) - Budapest

Angol nyelvű disszertáció, a Kertészeti növények biológiai diverzitásának hasznosítása („*Utilization of biological diversity in horticultural plants*”) címmel.

1979 – Kísérleti biológiai tudományok kandidátusa (Ph.D.) tudományos fokozat.

Kandidátusi aspiránsként Gyógynövény Kutató Intézetben folytatta kutatásait a „Szívre ható glikozidokat tartalmazó fajok (*Adonis vernalis* L., *Convallaria majalis* L. and *Digitalis lanata* Ehrh.) morfológiai, ökológiai és kémiai jellemzése” témakörben.

1971 – Kertész mérnök diploma- Kertészeti Egyetem, Gyógynövénytermesztési szak.

NEMZETKÖZI SZAKMAI TEVÉKENYSÉGEK:

2019. – VI. Gyógynövény és Aroma növények Világkonferenciája, Famagusta (Törökország) tudományos szervező bizottság tagja, a Gyógy – és Aromanövények Tanácsa, **nemzetközi társaság elnöke.**

2018. – **Konzorciumi tagként** ERASMUS+pályázatit nyert el. Az „Új kihívások az Illóolaj területén „c. nemzetközi hálózattal (Challenges in the field of Essential Oils, Erasmus+ Project).

2016. – **Szaktanácsadó** - FairWild Foundation, International Advisory Board.

Tag – Természetvédelmi Világszövetség Gyógynövény szakcsoportja (IUCN SSC Medical Plant Specialist Group).

Szakbizottsági tag – CBI Természetes Anyagok és Egészségügyi Termékek Szakbizottsága- Holland Külügyminisztérium

Szaktanácsadó – SZE GINOP – Kisalföld Mezőgazdasági Zrt.

2014 – **Szaktanácsadó** - No- Gravity pozsonyi cégnek „Good Herbs” Projekt.

2014-2013. **FAO tanfolyamok- előadó**, egy hetes gyógynövény tárgyú tanfolyamok – Antalya, Törökország.

2012 – FAO által létrehozott **ESCORENA** – Mezőgazdasági Együttműködési Kutatási Hálózatok Európai Rendszere- Gyógy és Aromanövény Hálózatában (ESCORENA

MAP) <http://agrowebcee/map/>. **hálózat koordinátora**, a hálózat internetes web felületének kialakítója, fenntartója. E minőségben konferenciák előadója: 2013, Budapest, Antalya, 2014, 2015, 2016, 2017 Szent Pétervár.

2008. – Mosonmagyaróváron nemzetközi **konferenciát szervezett** a **FEED-SEG** címen az egészséges takarmányokért témában

Nemzetközi együttműködést alakított ki a Bécsi **BOKU** Növénytan Tanszékével és a Veterinärmedizinische Universität Növénytan Tanszékével, ahol egy-egy hónapos ERASMUS ösztöndíjjal több alkalommal előadásokat is tartott.

2006-2014. – **Nemzetközi Kertészeti Társaság (ISHS)** Gyógy- és Aromanövények Szekciójának **elnöke**, két ciklusban:

Új speciális szakterületekkel foglalkozó **munkacsoportokat** hozott létre. pl. „Hegyvidéki gyógynövények”, „Arid területek gyógynövényei”, „Sáfrány”, „Jojoba” kutatások összefogására.

Nemzetközi kertészeti Kongresszusokon több alkalommal, előadó, key-note-speaker, szakmai szervező stb. (Hamburg, Brüsszel, Szöul, Lisszabon, Brisbane), gyógynövény szakkonferenciák: Irán, Tunézia, Svájc, USA, Thaiföld, Kína, Törökország, Szerbia, Szlovénia, Bulgária, Oroszország, stb.

Nemzetközi tudományos életben való aktív részvétele, pld. az **ERASMUS+** **projektek**.

SZAKMAI PUBLIKÁCIÓS TEVÉKENYSÉG:

Munkásságát több, mint száz tudományos közlemény, dolgozat, önállóan vagy társszerzővel szerkesztett könyv, konferencia kötet, könyvfejezet, könyvismertetés stb. dokumentálja, többségük angol nyelven publikált.

Springer Science Kiadó (Hollandia) megbízta a Világ Gyógy- és Aromanövényei (Medicinal and Aromatic Plants of the World) című, angol nyelvű szakkönyvsorozat szerkesztésével.

Eddig megjelent tíz kötet részint földrajzi megközelítésben tárgyalta a Közép-Kelet, Afrika, Dél-Amerika, Észak- és Dél Amerika, India, Törökország gyógynövényeit.

1985-től több tudományos folyóirat szerkesztőbizottság tagja:

Akadémiai Kiadó- Magyarország Kultúrflórája monográfia sorozat,

Herba Polonica, Turkish Journal of Agriculture and Forestry, Journal of Medicinal and Aromatic Plants, Annals of Phytomedicine, European Journal of Biological Research, Indian Journal of Pharmaceutical Education, Journal of Biology and Earth Sciences, Journal of Applied Horticulture, Biodiversity Watch, AOSR Annals- Series and Agriculture, Silviculture and Veterinary Medicine, Current Perspectives on Medicinal and Aromatic Plants (CUPMAP), Diversitas Journal (Brazil), MDPI Plants, etc.

1997-1983

= *Herba Hungarica*, Budakalász, gyógynövény tárgyú szakfolyóirat, **szerkesztő**,
= *Acta Agronomica Hungarica*, MTA angol nyelvű tudományos szakfolyóirata, **szerkesztő**.

Szaklektori/nyelvi lektori/bíráló tevékenységet végez szakfolyóiratok számára (pl. Industrial Crops and Products, MDPI), Reader's Digest kertészeti tárgyú könyveinek szakmai nyelvi lektora, felkérések hazai és külföldi PhD-disszertációk bírálatára, vizsgáztatásban való részvételre (pl. Olaszország, India).

MÁTHÉ ÁKOS FONTOSABB MŰVEI:

KÖNYVEK:

Máthé, Á. és Romváry, V.: 1978. Fűszer és Gyógynövények a kiskertben és a házunk táján. Mezőgazda Kiadó, Budapest. p. 205.

Máthé Á. és Romváry V.: 1991. Fűszerek és gyógyító növények a kertből. Agricola, Budapest. p. 138.

Szalai I. és **Máthé Á.**: 1994. A növények élete. Vol. I - II. Az életjelenségek analízise a molekuláris szinttől az ökológiai szintig. (Tankönyv) JATEPress, Szeged, p. 524 és p. 579.

Franz, Ch, **Máthé, Á.** and Buchbauer, G. (eds): 1997. Essential Oils: Basic and Applied Research, Proceedings of the 27th International Symposium on Essential Oils, September 8-11, 1996, Vienna, Austria, Allured Publishing Corporation, 362 South Schmale Rd, Carol Stream, IL. USA.

Máthé Á. (ed.): 2015. Medicinal and Aromatic Plants of the World Scientific, Production, Commercial and Utilization Aspects. Springer Science Publishers, Dordrecht, The Netherlands. p. 460.

Neffati, M, Najjaa H, **Máthé Á.** (Eds.) 2017. Medicinal and Aromatic Plants of the World - Africa Volume 3. Springer Science Publishers, Dordrecht, The Netherlands. p. 411.

Albuquerque, Ulysses Paulino, Patil, Umesh, **Máthé, Á.** (Eds.) 2018. Medicinal and Aromatic Plants of South America. Vol. 5. Brazil. Springer Science Publishers, Dordrecht, The Netherlands, pp. 486.

Máthé Á. (Ed.) 2020: Medicinal and Aromatic Plants of North America. Vol. 6. Springer Science Publishers, Dordrecht, The Netherlands, pp. 342.

Máthé Á., Arnaldo Bandoni (Eds.) 2021: Medicinal and Aromatic Plants of South America Vol. 2. Argentina, Chile and Uruguay. Springer Cham, Dordrecht, The Netherlands, pp. 551.

Máthé, Á. and Irfan Ali Khan (Eds.) 2022: Medicinal and Aromatic Plants of India Vol. 1. Springer Science Publishers, Dordrecht, The Netherlands, pp. 430

Máthé, Á. and Irfan Ali Khan (Eds.) 2023: Medicinal and Aromatic Plants of India Vol. 2. Springer Science Publishers, Dordrecht, The Netherlands, pp. 302.

Máthé, Á. and Kenan Turgut (Eds.) 2023: Medicinal and Aromatic Plants of Turkey. Springer Science Publishers, Dordrecht, The Netherlands, pp. 327.

MÁTHÉ ÁKOS KÖNYVSOROZAT SZERKESZTŐ:

Medicinal Plants of the World (A Világ Gyógynövényei) sorozat. Springer Science Publishers, Dordrecht, The Netherlands. (Megjelent kötetek: 1 – 10.)

KONFERENCIA PROCEEDINGS SZERKESZTŐJE / TÁRSSZERKESZTŐJE (13 KÖTET, ANGOL NYELVEN):

Acta Horticulturae (International Society for Horticultural Sciences) **Volumes: 96, 144, 188, 208, 306, 331, 502, 523, 678, 826, 925, 1036, 1125.**

KÖNYVFORDÍTÁSOK ANGOLRA / MAGYARRA:

Kovács Margit (ed.): 1985. Pollution control and conservation. Akadémiai Kiadó, Budapest. p. 398.

Kovács Margit (ed.): 1992. Biological indicators in environmental protection. Ellis Horwood, New York. p. 207.

Courtier, Jane: 2003. Kertészkedjünk egész évben. Magyar Könyvklub, Budapest. p. 192.

Budapest, 2024. január 15.

Habil. Prof. emer. Máthé Ákos, *s.k.*
az MTA doktora